RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

VOORZITTER VAN DE VIERDE KAMER

ARREST

nr. S/2013/0183 van 2 juli 2013 in de zaak 1112/0526/SA/4/0824

In zake: de heer

bijgestaan en vertegenwoordigd door: advocaten Stijn VERBIST en Kenny GASTMANS kantoor houdende te 2000 Antwerpen, Graaf van Hoornestraat 51 waar woonplaats wordt gekozen

verzoekende partij

tegen:

de **GEDELEGEERDE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR** van het departement RWO

bijgestaan en vertegenwoordigd door: advocaat Paul AERTS kantoor houdende te 9000 Gent, Coupure 5 waar woonplaats wordt gekozen

verwerende partij

Tussenkomende partij:

de nv

bijgestaan en vertegenwoordigd door: advocaten Sven VERNAILLEN en Joris GEENS kantoor houdende te 2018 Antwerpen, Mechelsesteenweg 27 waar woonplaats wordt gekozen

I. VOORWERP VAN DE VORDERING

De vordering, ingesteld met een aangetekende brief van 10 maart 2012 en geregulariseerd met een aangetekende brief van 10 april 2012, strekt tot de schorsing van de tenuitvoerlegging en de vernietiging van de beslissing van de gedelegeerde stedenbouwkundige ambtenaar van het departement RWO van 11 januari 2012 waarbij aan de tussenkomende partij een stedenbouwkundige vergunning wordt verleend onder voorwaarden voor het aanleggen van het ontpolderingsgebied Groot Schoor en van drie gecontroleerde overstromingsgebieden, met name Grote Wal, Kleine Wal en Zwijn.

De bestreden beslissing heeft betrekking op percelen gelegen te

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

1.

Met een aangetekende brief van 10 april 2012 dient de verzoekende partij een geregulariseerd verzoekschrift in.

Met de beschikking nr. B/NR/2012/0037 van 12 juni 2012 werd beslist dat het verzoekschrift onvolledig werd geregulariseerd en derhalve geacht wordt niet te zijn ingediend.

Bij arrest nr. 221.937 van 8 januari 2013 heeft de Raad van State deze beschikking vernietigd.

2. Het verzoekschrift is in het register van de Raad ingeschreven op 8 februari 2013.

De verwerende partij heeft een nota betreffende de vordering tot schorsing ingediend en heeft een afschrift van het administratief dossier neergelegd. De repliek in feite en in rechte van de tussenkomende partij betreffende de vordering tot schorsing is vervat in haar verzoekschrift tot tussenkomst.

De partijen zijn opgeroepen voor de openbare zitting van 21 mei 2013, waar de vordering tot schorsing werd behandeld.

Kamervoorzitter Nathalie DE CLERCQ heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Paul AERTS die verschijnt voor de verwerende partij en advocaat Joris GEENS die verschijnt voor de tussenkomende partij, is gehoord.

De verzoekende partij, hoewel behoorlijk opgeroepen, is niet ter zitting verschenen. Gelet op artikel 4.8.24 VCRO, zoals het gold bij het instellen van het beroep, verhindert de afwezigheid van partijen de geldigheid van de zitting, en dus van de behandeling van de zaak, echter niet.

Titel IV, hoofdstuk VIII van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) betreffende de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de bepalingen van het reglement van orde van de Raad, bekrachtigd door de Vlaamse Regering op 20 november 2009, zijn toegepast.

De uitdrukkelijke verwijzingen in dit arrest naar artikelen van de VCRO hebben betrekking op de tekst van deze artikelen zoals zij golden op het ogenblik van het instellen van de voorliggende vordering.

III. TUSSENKOMST

De nv verzoekt met een aangetekende brief van 9 april 2013 om in het geding te mogen tussenkomen.

De voorzitter van de vierde kamer heeft met een beschikking van 29 april 2013 aan de tussenkomende partij toelating verleend om in de debatten tussen te komen betreffende de vordering tot schorsing.

De Raad is van oordeel dat een onderzoek naar en een definitieve uitspraak met betrekking tot de ontvankelijkheid van de tussenkomst slechts aan de orde is wanneer de voorwaarden om de

schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing te bevelen, zijn vervuld. Zoals hierna zal blijken, is dit niet het geval.

IV. FEITEN

Op 18 augustus 2011 (datum van het ontvangstbewijs) dient de tussenkomende partij bij de gedelegeerde stedenbouwkundige ambtenaar een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor het aanleggen van het ontpolderingsgebied Groot Schoor en van drie gecontroleerde overstromingsgebieden, met name Grote Wal, Kleine Wal en Zwijn.

De aanvraag maakt deel uit van het Sigmaplan, dat tot doel heeft het Zeescheldebekken tegen stormvloeden vanuit de Noordzee te beveiligen.

De percelen zijn volgens de bestemmingsvoorschriften van het bij koninklijk besluit van 7 november 1978 vastgestelde gewestplan 'Dendermonde', gelegen in bosgebied, natuurgebied en natuurgebied met wetenschappelijke waarde of natuurreservaat.

De percelen zijn eveneens gelegen binnen de grenzen van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Polder van Vlassenbroek, Grote en Kleine Wal, Zwijn en Groot Schoor', vastgesteld met een besluit van de Vlaamse Regering van 26 maart 2010, meer bepaald in natuurgebied en een zone voor gemengd open ruimtegebied.

De percelen zijn niet gelegen binnen de omschrijving van een behoorlijk vergunde, niet vervallenverkaveling.

De percelen zijn gelegen binnen het habitatgebied 'Schelde- en Durmeëstuarium van de Nederlandse grens tot Gent' en in het Vlaams Ecologisch Netwerk 'De Vallei van de Boven-Zeeschelde van de Dender tot de Rupelrnonding'.

"Groot Schoor" valt binnen het Vogelrichtlijngebied "Dunne en middenloop van de Schelde". Het zuidelijk deel van het projectgebied is gelegen binnen het beschermd landschap "Scheldeschorren bij Moerzeke — Kastel", goedgekeurd bij ministerieel besluit van 26 november 1984. Tevens geldt de ankerplaats "Vlassenbroekse Polder en polder van Kastel, Mariekerke en Sint-Amands".

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 10 september 2010 tot en met 8 november 2010, worden zeven bezwaarschriften ingediend, onder meer door de verzoekende partij.

De Vlaamse Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid brengt op 27 september 2010 een voorwaardelijk gunstig advies uit.

Het departement Leefmilieu, Natuur en Energie, afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond en Natuurlijke rijkdommen brengt op 30 september 2010 een gunstig advies uit.

De gewestelijke erfgoedambtenaar van de provincie Oost-Vlaanderen brengt op 1 oktober 2010 een voorwaardelijk gunstig advies uit.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Hamme verleent op 26 oktober 2011 een voorwaardelijk gunstig advies.

Het Agentschap voor Natuur en Bos brengt op 7 december 2010 een ongunstig advies uit.

De verwerende partij beslist op 11 januari 2012 een stedenbouwkundige vergunning te verlenen onder voorwaarden. De verwerende partij motiveert haar beslissing als volgt:

"...

Milieueffectenrapportage

De aanvrager heeft een uitvoerige MER ingediend, waarbij op grondige wijze de weerslag op het milieu is onderzocht, met name wat 'betreft de aspecten bodem en grondwater, oppervlaktewater, fauna en flora, landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie, en mens. Verder zijn specifieke milderende maatregelen voorgesteld en werden de nodige gegevens voor een grondige watertoetsing aangebracht. Het rapport bevat een passende beoordeling ten aanzien van het aanliggende Habitatgebied. Deze MER is door de bevoegde MER-cel goedgekeurd, de conclusies zijn eenduidig dat op termijn doorwerkende verbetering in de globale natuurwaarden van de plaats te verwachten zijn.

Er is in deze zaak geen beleidsalternatief overwogen, de aanvraag vormt integraal en essentieel deel van het momenteel verder uitgewerkt Sigmaplan. Er blijven nauwelijks locatiealternatieven als men de ligging aan de Schelde en de huidige geschiktheden van de onderscheiden zoneringen in aanschouw neemt. Uitvoeringsalternatieven inzake materialen en waterhuishouding worden bij de verdere uitwerking niet uitgesloten.

Voorliggend project kan vanuit milieuoogpunt kan aanvaard worden voor zover de aangehechte relevante milderende maatregelen worden in acht genomen.

Milieukwaliteitsbeoordeling

Volgens artikel 8 van het natuurdecreet moet de vergunningverlenende overheid alle nodige maatregelen in acht nemen ter aanvulling van de bestaande regelgeving om over het gehele grondgebied van het Vlaamse Gewest de milieukwaliteit te vrijwaren die vereist is voor het behoud van de natuur en om het standstill-beginsel toe te passen, zowel voor wat betreft de kwaliteit als de kwantiteit van de natuur.

Wegens het aanliggend Vogelrichtlijngebied "Durme en middenloop van de Schelde" is een passende natuurbeoordeling vereist. Deze werd opgemaakt in §7 van de MER, met gunstig advies van het Agentschap Natuur en Bos op 5 maart 2010.

Uit de omstandige MER en uit het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos blijkt dat het voorliggend project integraal voldoet aan de toepassingsvereisten van artikel 8 van het natuurdecreet. Op lange termijn en na verdere uitwerking zal het project positief werken op de instandhouding van habitats en de diversiteit van soorten. Dit laatste bestuur vraagt verder aandacht te besteden aan de ontwikkeling van faunauitstapplaatsen en van inheemse oevervegetaties door de oever aan te leggen, rekening houdend met de natuurtechnische milieubouw (voorzien rietmatten, type oeververdediging,...).

Planologische verenigbaarheid

Bij de afweging tot het toekennen van een vergunning dient het aangevraagde verenigbaar te zijn met de geldende stedenbouwkundige voorschriften, voor zover daarvan niet op geldige wijze kan worden afgeweken, volgens artikel 4.3.1. §1 van de

Het goedgekeurde ruimtelijk uitvoeringsplan en de nu voorliggende aanvraag zijn in eenzelfde optiek van beveiliging en ecologie opgevat, dit binnen het geheel van het Sigmaplan.

Zowel de ontpoldering van het Groot Schoor als de beoogde ecologische ontwikkeling van de drie vernoemde gecontroleerde overstromingsgebieden dragen wezenlijk bij aan de beveiligings- en instandhoudingsdoelstellingen voor het Schelde-estuarium. Deze inrichtingswerken vallen geheel binnen de bestemming "natuurgebied" volgens het RUP. Voor deze zonering stelt artikel 1 van de stedenbouwkundige voorschriften dat naast de ontwikkeling van de natuur een ondergeschikt recreatief medegebruik mogelijk is, dat expliciet werken, handelingen en wijzigingen nodig of nuttig zijn voor het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden, voor het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuren tegen overstromingen zijn toegelaten. Hierbij geldt de voorwaarde dat deze werken verenigbaar blijven met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen. Volgens ditzelfde artikel omvatten aanvragen voor stedenbouwkundige vergunningen een inrichtingsstudie die aangeeft hoe de visueel-ruimtelijke relatie ten aanzien van de landschappelijke identiteit van de Scheldevallei en in het bijzonder de omringende historische polderlandschappen, nederzettingsstructuren en dijkenpatronen gelegd wordt, en hoe de landschappelijke inbedding en positionering in de Scheldevallei en in het bijzonder de Omringende historische polderlandschappen, nederzettingsstructuren gerealiseerd wordt. De inrichtingsstudie geeft ook aan hoe het voorgenomen project zich verhoudt tot wat al gerealiseerd is in het gebied en/of tot de mogelijke ontwikkeling van de rest van het aebied.

Gans dit gebied heeft een overdruk 'grote eenheid natuur', zonder verdere specificering.

In deze zin past de aanvraag in de bestemmingszone "natuur" van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

De als bijlage 5 aangehechte landschapsnota geeft een duidelijk beeld van de beoogde afgewerkte toestand ten overstaan van de historisch gegroeide situatie, en geldt als inrichtingsstudie zoals vereist door het RUP.

De vermelde aanleg van een nieuw deel ringdijk aan het zuidwestelijk eind van het project valt op de grens met de zonering gemengd open ruimtegebied, waar natuurbehoud, bosbouw, landbouw, landschapszorg en recreatie nevengeschikte functies zijn. Zijn ook toegelaten werken voor het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier-, en beekvalleien, het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingsfunctie. behoud. het herstel en de ontwikkeling overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden en het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuren tegen overstromingen. Deze werken kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen. Als overdruk geldt "natuurverwervingsgebied", waarbij de functie natuurbehoud nevengeschikt is aan de eerst vermelde bestemmingen.

In beide zoneringen van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan is het voorliggend project planologisch volledig conform.

Verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening:

Bij de afweging tot het toekennen van een vergunning moet het aangevraagde tevens verenigbaar zijn met een goede ruimtelijke ordening, overeenkomstig artikel 4.3.1§1 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Deze verenigbaarheid wordt beoordeeld overeenkomstig artikel 4.3.1,§2 van voornoemde codex waarbij de beoordeling zich richt op functionele inpasbaarheid, mobiliteitsimpact, schaal, ruimtegebruik en bouwdichtheid, visueel-vormelijke elementen, cultuurhistorische aspecten en bodemreliëf; ook beleidsmatig gewenste ontwikkelingen kunnen in rekening worden gebracht Hier vormt de aanvraag eigenlijk de concrete uitwerking van de in het RUP gestelde planologische doelen. Deze conformiteit alleen reeds realiseert de goede plaatselijke aanleg ten aanzien van de bestemming van de plaats. De inrichtingsstudie en de plannen geven verdere uitwerking die een aanvaardbare landschappelijke inkleding realiseren en geïntegreerde natuurtechnische oplossingen bieden.

In die zin blijft de goede plaatselijke aanleg gevrijwaard.

Watertoets

Uit het vermelde door de waterbeheerder gegeven advies en dat van de CIW blijkt dat het globaal opzet van de aanvraag, met name de verdere beveiliging tegen overstromingen, een positief effect heeft op de oppervlakte- en grondwaterkwaliteit. Mits de milderende maatregelen van de MER-ontheffing worden gevolgd, blijft de aanvraag in overeenstemming met het decreet Integraal Waterbeleid.

Algemene Conclusie

Uit het voorafgaande volgt dat, mits naleving van de opgelegde voorwaarden, de werken stedenbouwkundig aanvaardbaar zijn.

. . .

De aanvrager is verplicht de voorwaarden van de vermelde adviezen na te leven:

- 1. de gewestelijk Erfgoedambtenaar van de provincie Oost-Vlaanderen : BIJLAGE A.
- 2. De Milderende Maatregelen uit de MER: BIJLAGE B: (bijlage 13, hoofdstuk 5 van de niet-technische samenvatting).
- 3. Het Agentschap voor Natuur en Bos, met boscompensatie : BIJLAGE C

Dit is de bestreden beslissing.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT SCHORSING

De ontvankelijkheid van de vordering tot schorsing dient slechts onderzocht en beoordeeld te worden indien vastgesteld wordt dat de voorwaarden om de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing te bevelen, zijn vervuld. Zoals hierna zal blijken, is dit echter niet het geval.

VI. ONDERZOEK VAN DE VORDERING TOT SCHORSING

Luidens artikel 4.8.13 VCRO kan, ter voorkoming van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel en op grond van ernstige middelen, een bestreden vergunningsbeslissing geschorst worden bij wijze van voorlopige voorziening. Overeenkomstig deze bepaling kan de Raad slechts een bestreden vergunningsbeslissing schorsen onder de dubbele voorwaarde dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen en dat ernstige middelen worden aangevoerd.

A. Moeilijk te herstellen ernstig nadeel

Standpunt van de partijen

De verzoekende partij zet uiteen:

"

B. MOGELIJKE ERNSTIGE (ON)RECHTSTREEKSE HINDER OF NADELEN

42. Verzoekende partij wenst wat dit onderdeel betreft, te verwijzen naar wat zij eerder in dit verzoekschrift uiteenzette over de hinder en nadelen die zij als gevolg van het bestreden besluit zal ondervinden, met name de hinder als gevolg van de onbereikbaarheid en onbruikbaarheid van de desbetreffende percelen. De ernst van de desbetreffende nadelen staat zodoende vast. Verzoekende partij is landbouwer, dewelke zijn percelen enerzijds niet meer kan bereiken, anderzijds deze niet meer kan beplanten, doordat de bestreden vergunning er voor zal zorgen dat de desbetreffende percelen onder water komen te staan.

C. HET NADEEL IS MOEILIJK TE HERSTELLEN

- 43. Indien de vergunning zal worden ten uitvoer gelegd zal verzoekende partij haar percelen enerzijds niet langer kunnen gebruiken, anderzijds niet meer kunnen exploiteren zoals dat nu het geval is. Het overstromen van het gebied, heeft tot gevolg dat de beplantingen en bezaaiingen die verzoekende partij als landbouwer jaarlijks aanbrengt op de percelen in het voorjaar teniet gedaan worden, hetgeen onomkeerbaar is. De overstroming van het gebied, die met huidige stedenbouwkundige vergunning wordt toegestaan, zorgt voor een permanent nadeel voor verzoekende partij.
- 44. Derhalve, aangezien verzoekende partij heeft omschreven waaruit de ernstige hinder en nadelen bestaan die door het bestreden besluit zullen worden veroorzaakt; verzoekende partij daarenboven heeft aangetoond dat die hinder haar persoonlijk treft; en verzoekende partij tot slot heeft aangetoond dat die nadelen onmogelijk en minstens zeer moeilijk te herstellen zijn, toont zij ook afdoende aan dat zij conform artikel 4.8.13 VCRO een ernstig en moeilijk te herstellen nadeel dreigt te ondergaan bij een tenuitvoerlegging van het bestreden besluit.

..."

De verwerende partij repliceert:

" . . .

- 1. Verzoekende partij verwijst naar de hinderaspecten, bestaande uit een volledige overstroming van een deel van de percelen, eigendom van verzoekende partij enerzijds en de niet-toegankelijkheid van de andere percelen van verzoekende partij anderzijds. Hierdoor wordt de bewerking van deze percelen als landbouwer in hoofde van verzoekende partij onmogelijk gemaakt.
- 2. De ingeroepen moeilijk te herstellen ernstige nadelen moeten niet alleen persoonlijk

zijn in hoofde van een verzoekende partij, doch dienen ook rechtstreeks voort te vloeien uit de bestreden beslissing.

Hoger werd benadrukt dat de bestreden stedenbouwkundige vergunning een concrete uitwerking vormt van de bestemmingsvoorschriften van het GRUP "Polder van Vlassenbroek, Grote en Kleine Wal;` Zwijn en Grote Schoor" van het geactualiseerde SIGMA-plan, definitief vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering van 26 maart 2010.

Dit GRUP en de bestemmingsvoorschriften van dit uitvoeringsplan werden door verzoekende partij niet aangevochten.

De verleende stedenbouwkundige vergunning betreft een concrete uitwerking van deze bestemmingsvoorschriften.

3. Verzoekende partij geeft in het oorspronkelijk verzoekschrift van 12 maart 2012 zelf aan over een leeftijd van 79 jaar te beschikken. Het is dan ook niet evident dat verzoekende partij op dergelijke leeftijd nog aan een actieve landbouwuitbating doet.

Verzoekende partij toont dan ook op geen enkele concrete en bewijskrachtige wijze aan dat de uitvoering van de werken een landbouwuitbating in hoofde van verzoekende partij onmogelijk maakt. De ingeroepen nadelen bestaan dan ook niet in hoofde van verzoekende partij persoonlijk.

4. In het oorspronkelijke verzoekschrift van 12 maart 2012 beklaagt verzoekende partij zich voornamelijk op de niet-uitvoering van de reeds aangekondigde onteigening van zijn percelen. Verzoekende partij benadrukt dat hij hiertoe reeds meermaals heeft aangedrongen bij de dienst Zeeschelde "dit bij voorrang te doen om de verdeling met mijn kinderen te kunnen regelen".

Een voorafgaande onteigening is noodzakelijk vooraleer de werken kunnen worden uitgevoerd. Zolang de onteigening niet is gebeurd en de werken niet worden aangevat, zullen de nadelen voor verzoekende partijen niet gerealiseerd worden.

Bovendien staat het aandringen van verzoekende partijen op een spoedige onteigening gelijk met het louter financieel nadeel, hetgeen overeenkomstig vast aan de rechtspraak van Uw Raad niet kan gelden als een moeilijk te herstellen ernstig nadeel.

5. Ook aan de tweede schorsingsvoorwaarde is derhalve niet voldaan."

De tussenkomende partij voegt hieraan nog het volgende toe:

"

- 69. Verzoekende partij in tussenkomst stelt vast dat verzoekende partij als MHTN aanvoert, dat verzoeker als landbouwer, zijn percelen niet meer zal kunnen beplanten. Het overstromen van het gebied, zou tot gevolg hebben dat de beplantingen en bezaaiingen die verzoekende partij als landbouwer jaarlijks aanbrengt op zijn percelen in het voorjaar teniet gedaan worden.
- 70. Daargelaten de vraag of de door de verzoeker aangehaalde nadelen met voldoende concrete en precieze gegevens onderbouwd zijn in het verzoekschrift, vloeit de aangevoerde onmogelijkheid om zijn percelen als landbouwer te exploiteren niet zozeer voort uit de bestreden beslissing maar uit de bestemming van de percelen van verzoeker in kwestie. Nochtans dient het moeilijk te herstellen ernstig nadeel zijn rechtstreekse oorzaak te vinden in de bestreden beslissing.

- 71. Het is vaste rechtspraak van de Raad van State dat een stedenbouwkundige vergunning niet met een kort geding kan worden bestreden op grond van nadelen die reeds in een RUP besloten liggen.
- 72. Het projectgebied was overeenkomstig het bij koninklijk besluit van 7 november 1978 vastgesteld gewestplan Dendermonde gelegen in bosgebied, natuurgebied en natuurgebied met wetenschappelijke waarde of natuurreservaat (dit laatste enkel voor het Groot Schoor). Volgens het nieuw van kracht zijnde RUP 'Polder van Vlassenbroek, Grote en Kleine Wal, Zwijn en Groot Schoor' is het perceel waarop verzoekende partij landbouwactiviteiten uitoefent gelegen binnen de bestemmingscategorie 'natuurgebied'.
- 73. Het door de verzoeker aangehaalde nadeel, dat hij geen landbouwactiviteiten zal kunnen uitoefenen op zijn perceel, vindt dan ook veeleer zijn rechtstreekse oorsprong in de bestemming van het gewestplan en het nieuwe RUP en niet in de bestreden vergunning die deze bestemming realiseert.
- 74. Daarenboven brengt verzoekende partij geen eigendomstitel, geen bewijs van exploitatie van de bedoelde gronden bij, zodat het niet mogelijk is om met zekerheid na te gaan of de bestreden beslissing de verzoekende partij tot nadeel kan strekken.
- 75. Het door de verzoekende partij aangevoerde nadeel wordt dan ook niet met waarachtige gegevens gestaafd, en kan worden herleid tot een louter financieel nadeel, dat volgens vaste rechtspraak van de raad van state en uw Raad in beginsel niet moeilijk te herstellen is. Een financieel nadeel is slechts moeilijk te herstellen, wanneer de bestreden beslissing erin resulteert dat het voortbestaan van zijn bedrijf ingevolge de geplande werken het voortbestaan van zijn bedrijf in het gedrang komt alvorens een uitspraak over de wettigheid van de vergunning wordt gedaan.
- 76. Verzoekende partij brengt geen enkel financieel, boekhoudkundig of ander concreet officieel gegeven naar voren waaruit zou kunnen worden afgeleid dat de bestreden beslissing het voortbestaan van zijn bedrijf in het gedrang zou kunnen brengen.
- 77. Bijgevolg kan dit nadeel niet in aanmerking worden genomen. Eén en ander impliceert dat niet is voldaan aan de in artikel 4.8.3. VCRO gestelde voorwaarde dat de bestreden vergunningsbeslissing slechts bij wijze van voorlopige voorziening kan geschorst worden ter voorkoming van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel. ..."

Beoordeling door de Raad

1.

In de memorie van toelichting wijst de decreetgever erop dat het begrip 'moeilijk te herstellen ernstig nadeel' eveneens wordt gehanteerd binnen het schorsingscontentieux van de Raad van State en dat vermeld begrip, voor wat de mogelijkheid tot schorsing in procedures voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen betreft, in diezelfde zin mag worden begrepen (*Parl. St.* VI. Parl, 2008-2009, nr. 2011/1, p. 222, nr. 627). Opdat de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing door de Raad zou kunnen bevolen worden, moet de verzoekende partij doen blijken van een ernstig nadeel dat moeilijk te herstellen en bovendien persoonlijk is.

Een verzoekende partij moet in haar verzoekschrift duidelijk en concreet aangeven waarin precies het moeilijk te herstellen ernstig nadeel is gelegen dat zij ingevolge de onmiddellijke tenuitvoerlegging van het bestreden besluit ondergaat of dreigt te ondergaan. De verzoekende partij dient dienaangaande concrete en precieze gegevens aan te brengen waaruit blijkt dat zij persoonlijk een moeilijk te herstellen ernstig nadeel ondergaat of dreigt te ondergaan.

2. De bestreden beslissing verleent een stedenbouwkundige vergunning voor het aanleggen van het ontpolderingsgebied "Groot Schoor" en drie gecontroleerde overstromingsgebieden "Grote Wal, Kleine Wal en Zwijn".

Het wordt niet betwist dat de verzoekende partij eigenaar is van een aantal percelen die in het projectgebied liggen van de bestreden beslissing.

Aan de hand van de gegevens die de verzoekende partij verschaft valt echter niet uit te maken over welke percelen het precies gaat, waar deze percelen precies gelegen zijn, of deze percelen nog deel uitmaken van een actief landbouwbedrijf en welk aandeel deze percelen uitmaken in het totaal aan landbouwareaal waarover de verzoekende partij beschikt, hetzij als eigenaar, hetzij als pachter.

Zonder dienaangaande enig stuk voor te leggen, houdt de verzoekende partij voor dat hij eigenaar zou zijn van ongeveer 40 ha die zouden gelegen zijn binnen het projectgebied.

Op pagina 7 van het verzoekschrift visualiseert de verzoekende partij een luchtfoto waarop zij met een (gele) pijl verwijst naar "een perceel" dat "continu onder water zal komen te staan" en met een (rode) pijl naar "percelen" "dewelke achter de huidige dijk gelegen zijn". De aanduidingen, zo blijkt uit het dossier, betreffen respectievelijk gronden gelegen in het "ontpolderingsgebied Groot Schoor" en het gecontroleerd overstromingsgebied "Grote Wal". Welke echter de precieze percelen zouden zijn van de verzoekende partij is op grond van deze pijlaanduidingen niet duidelijk, noch is de omvang van die percelen duidelijk.

Anderzijds en bovendien verwijst de verzoekende partij op een "schets" die weergegeven wordt op pagina 15 van haar verzoekschrift opnieuw met pijlen naar gronden die haar eigendom zouden zijn. Deze aanduidingen verschillen van de hiervoor vermelde. Er wordt een ander gedeelte van de gronden aangeduid in "Groot Schoor", er wordt ditmaal niet verwezen naar percelen gelegen in "Grote Wal" en voor het eerst wordt verwezen naar percelen in het het gecontroleerd overstromingsgebied "Zwijn".

Het is derhalve niet duidelijk of de verzoekende partij nu eigenaar is van bepaalde percelen in "Grote Wal" dan wel van bepaalde percelen gelegen in "Zwijn", noch is duidelijk welk de eigendom is van de verzoekende partij in het deel van het projectgebied "Groot Schoor".

Het gevolg van het voorgaande is dat het de Raad niet mogelijk is om aan de hand van de onduidelijke, tegenstrijdige en vage gegevens van de verzoekende partij omtrent haar eigendom in het projectgebied, te onderzoeken of er sprake kan zijn van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel om reden dat door de bestreden beslissing bepaalde percelen van het projectgebied hetzij "continu onder water zouden komen te staan", hetzij onbereikbaar zouden worden.

3. Bovendien moet vastgesteld worden dat uit de gegevens van het dossier het hiernavolgende blijkt.

Het administratief dossier bevat een MER-rapport. Daaruit blijkt dat door de Vlaamse Landmaatschappij een landbouweffectenrapport werd opgemaakt, waarbij de acht landbouwbedrijven die in de projectgebieden Wal-Zwijn en Groot-Schoor actief zijn, werden ondervraagd.

In het kader van dit landbouweffectenrapport werd een landbouwgevoeligheidsanalyse opgesteld, die naast een beschrijving van de landbouw in de gebieden ook een gevoeligheidsanalyse van de percelen en een berekening van de impact van het plan op de landbouwbedrijven bevat. Per gebied worden de effecten op de landbouw ingeschat. Voor de percelen die gelegen zijn in de projectgebieden "Wal-Zwijn" en "Groot Schoor" geldt volgens dit onderzoek een lage tot laagste waardering. Wat betreft de effecten op de landbouwbedrijven, blijkt dat in de projectgebieden "Wal-Zwijn" en "Groot Schoor" deze effecten beperkt tot zeer groot kunnen zijn. De totale waardering varieert van laagste tot matige waardering in "Wal-Zwijn" en is laag voor het "Groot Schoor".

Naast de landbouwgevoeligheidsanalyse werd ook de impact van de inrichting van de overstromingsgebieden en de ontpoldering onderzocht op bedrijfsniveau. Het landbouweffectenrapport onderzocht de effecten van de verwerving van de percelen nodig voor de realisatie van de projecten omdat deze gronden permanent aan de landbouw worden onttrokken. Het betreft voor het projectgebied "Wal-Zwijn/Groot Schoor" zeven bedrijven, waarvan één bedrijf actief is in het "Groot Schoor".

In het MER-rapport wordt het volgende vermeld:

"Belang van de gronden voor de gebruiker

Het belang van de gronden voor de gebruiker werd bepaald a.h.v. het absolute en relatieve oppervlakteverlies, de ruwvoederbalans en de mestbalans. Volgend significantiekader werd hiervoor gebruikt:

- Oppervlakte:
 - Absolute oppervlakte: verlies van 5 ha = 'overleefbaar', vanaf 10 ha verlies = belangrijke impact
 - Relatieve oppervlakte: verlies van maximaal 20% = 'overleefbaar', vanaf meer dan 20 % = belangrijke impact
- Ruwvoederbalans: tekort is aanzienlijk vanaf 20 %, overschot is aanzienlijk vanaf 30 %. Bedrijven met een balans in evenwicht zijn het meest kwetsbaar.
- Mestafzet: bedrijven met een balans in evenwicht of een klein overschot zijn het meest kwetsbaar.

Geen enkele landbouwer gebruikt meer dan 5 ha binnen de projectgebieden Vlassenbroek en Wal-Zwijn. Eén landbouwer gebruikt landbouwgronden in 4 projectgebieden, nl. 9,1 ha in Uiterdijk, 5 ha in Wal-Zwijn, 24 ha in Groot Schoor en 2 ha in Potpolder I langs de Durme. Tevens is er een landbouwer die naast het Sigmaproject ook getroffen wordt door natuurcompensaties i.k.v. het Strategisch Plan voor de Haven van Antwerpen. Deze landbouwer gebruikt 0,6 ha in het projectgebied Vlassenbroek en 3,8 ha binnen de gebieden voor natuurcompensatie.

Eén bedrijf valt met uitzondering van de huiskavel volledig binnen het projectgebied van Vlassenbroek. Dit gaat echter om een gepensioneerde landbouwer. Verder hebben alle betrokken landbouwers minder dan 20 % van hun totale bedrijfsoppervlakte binnen het projectgebied Vlassenbroek. De landbouwer die naast het Sigmaplan ook getroffen wordt door natuurcompensaties in het kader van het Strategisch Plan van de Haven van Antwerpen verliest in totaal ongeveer 10 % van zijn totale bedrijfsoppervlakte. In het projectgebied van Wal-Zwijn verliezen 5 bedrijven minder dan 20 % van hun totale bedrijfsoppervlakte. Eén bedrijf verliest 68 % van zijn totale bedrijfsoppervlakte en is zonder de gronden binnen het projectgebied Wal-Zwijn niet meer leefbaar. De

landbouwer die getroffen wordt door 3 Sigmaprojecten verliest bij de uitvoering van dit project 38 % van zijn totale oppervlakte. T.g.v. de Sigmaprojecten die later in uitvoering gaan, verliest hij nog bijkomend 15 %, wat zijn totaal verlies op 53% van de totale bedrijfsoppervlakte brengt.

Bij de betrokken bedrijven voor projectgebied Vlassenbroek zijn er zes bedrijven met een groot ruwvoederoverschot, drie bedrijven hebben een overschot en twee bedrijven hebben een ruwvoederbalans in evenwicht. Bij de betrokken bedrijven voor projectgebied Wal-Zwijn/Groot Schoor zijn er twee bedrijven met een groot ruwvoedertekort, één bedrijf met een ruwvoederbalans in evenwicht, twee bedrijven met een klein overschot en één bedrijf met een groot ruwvoederoverschot. Verder zijn er twee bedrijven die geen ruwvoederbehoefte hebben.

Acht bedrijven in het projectgebied Vlassenbroek en zes bedrijven in het projectgebied WalZwijn/Groot Schoor hebben nog ruimte voor extra mestafzet. Van drie bedrijven in het projectgebied Vlassenbroek en 3 bedrijven in het projectgebied Wal-Zwijn/Groot Schoor is de mestbalans in evenwicht. Deze bedrijven zijn het meest kwetsbaar.

Om de effecten per bedrijf duidelijk te kunnen beschrijven, wordt de kwetsbaarheid en de afhankelijkheid van de bedrijven bepaald. De stelling is dat hoe meer kwetsbaar en hoe meer afhankelijk het bedrijf is, des te groter de landbouweffecten zullen zijn en des te minder kans er bestaat dat de landbouwer door simpele aanpassingen aan de bedrijfsvoering de effecten zelf kan remediëren. Hierdoor zijn remediërende maatregelen van de overheid noodzakelijk.

De kwetsbaarheid werd bepaald aan de hand van een aantal parameters: leeftijd van de bedrijfsleider, opvolgingssituatie, grootte van het bedrijf, pachtsituatie, investeringen, mest- en ruwvoederbalansen en toeslagrechten. De bedrijven worden geplaatst op een schaal van 5 gaande van minst kwetsbaar over minder kwetsbaar, gemiddeld kwetsbaar, meer kwetsbaar naar meest kwetsbaar.

Er wordt bijvoorbeeld vanuit gegaan dat de zeer kleine en zeer grote bedrijven iets minder kwetsbaar zijn. De meest kwetsbare bedrijven zijn deze die momenteel net voldoende economische omvang hebben. Verder wordt verondersteld dat een landbouwer die sterk uitbolt, minder kwetsbaar is. Bedrijven die rond het evenwicht in de ruwvoeder- en de mestbalans schommelen, zijn daarentegen zeer kwetsbaar. Een verlies van een deel van het areaal zal hen immers dwingen om hun bedrijfsvoering aan te passen. Bedrijven die alle gronden pachten en bedrijven die recentelijk zwaar geïnvesteerd hebben, zijn ook zeer kwetsbaar.

Ook de bedrijven die alle gronden nodig hebben voor de activatie van de toeslagrechten worden beschouwd als kwetsbaar.

De afhankelijkheid wordt bepaald aan de hand van de absolute en relatieve bedrijfsoppervlakte in het projectgebied en aan de ligging van de bedrijfszetel. De bedrijven worden geplaatst op een schaal van 5 gaande van minst afhankelijk, over minder afhankelijk, gemiddeld afhankelijk, meer afhankelijk naar meest afhankelijk. De afhankelijkheid van de verschillende percelen wordt weergegeven in Figuur 7-45. Hierbij dient wel vermeld te worden dat de als sterk afhankelijke aangeduide percelen in de zuidwestelijke hoek van het projectgebied Vlassenbroek allemaal behoren tot hetzelfde bedrijf dat t.g.v. het project alle gronden inclusief huiskavel zou verliezen. Het gaat hier echter om een bedrijf met gepensioneerde bedrijfsleider en zonder opvolging. De

gevolgen voor dit bedrijf situeerden zich dan ook eerder in de `woonsfeer. Daarom werd besloten om de contour hier aan te passen zodat de huiskavel nu buiten het projectgebied komt te liggen. Ook t.h.v. het Broek voor Baasrode bij het projectgebied van Wal-Zwijn werd de contour aangepast. Hierdoor vallen gedeelten van als matig en minst afhankelijke percelen buiten het projectgebied alsook 1 bedrijf dat enkel het als minder afhankelijk aangeduide perceel in het Broek voor Baasrode gebruikt binnen het projectgebied.

. .

Waardering van de gronden door de betrokken gebruikers

Een groot deel van de landbouwers voelt zich bedreigd door de op stapel staande plannen. Het is in de regio de eerste keer dat landbouwers te maken zullen krijgen met onteigeningen. Een belangrijk doel van de enquête was dan ook het vormen van een eerste communicatie naar de landbouwers, een eerste kennismaking met het project en met het flankerend beleid.

Aan de geënquêteerden werd hun mening gevraagd naar een inschatting van de gevolgen van het project. Op 1 na alle geënquêteerde landbouwers stellen dat de gronden binnen het projectgebied zeer belangrijk zijn voor hun bedrijfsvoering.

In de enquête werd ook de vraag gesteld of de bedrijfsvoering in het gedrang komt door de realisatie van het project. Voor zes bedrijven voor het projectgebied Vlassenbroek komt de bedrijfsvoering zeker in het gedrang zonder de percelen binnen het projectgebied. Deze gebruiken samen 21 ha of 76 % van de landbouwoppervlakte binnen het projectgebied. Eén bedrijf is van mening dan de bedrijfsvoering waarschijnlijk wel in het gedrang komt. Dit bedrijf gebruikt 3,3 ha of 11 % van de landbouwoppervlakte. Voor twee bedrijven komt de bedrijfsvoering waarschijnlijk niet in het gedrang. Deze bedrijven hebben echter slechts 8 % van de oppervlakte of 2,2 ha in gebruik. Voor vier bedrijven in het projectgebied Wal-Zwijn/Groot Schoor komt de bedrijfsvoering zeker in het gedrang zonder de percelen binnen het projectgebied. Deze gebruiken samen 37 ha of 92 °/0 van de landbouwoppervlakte binnen het projectgebied. Twee bedrijven zijn van mening dat de bedrijfsvoering waarschijnlijk wel in het gedrang komt. Deze gebruiken 1,5 ha of 3,5 % van de landbouwoppervlakte. Voor twee bedrijven komt de bedrijfsvoering waarschijnlijk niet in het gedrang. Deze bedrijven hebben slechts 3,8 % van de oppervlakte of 1,6 ha in gebruik.

Als grootste gevolgen van het onttrekken van de gronden voor het bedrijf worden voornamelijk aangehaald dat het mestoverschot zal toenemen, het aanzienlijke inkomensverlies en problemen met de toeslagrechten.

Naast het belang van de gronden werd aan de geënquêteerden eveneens gevraagd of zij hun toekomstplannen gaan aanpassen indien de gronden binnen het projectgebied onttrokken worden. Twee respondenten gaven geen antwoord op deze vraag. Vijf bevraagde bedrijven geven aan dat ze hun toekomstplannen zullen aanpassen. De aanpassingen zijn van velerlei aard:

- het huidige bedrijf aanpassen of inkrimpen;
- het bedrijf stopzetten: de bedrijfszetel is immers niet leefbaar zonder huiskavel, het bedrijf zal op termijn niet leefbaar zijn zonder uitbreidingsmogelijkheden;
- buitenshuis gaan werken en het bedrijf gaan uitbaten in nevenberoep:
- buiten de bedreigde gebieden nieuwe gronden zoeken.

Conclusie

...

Wal-Zwijn/Groot Schoor

De impact op bedrijfsniveau door het verlies van de gronden tengevolge van de realisatie van de projecten, is voor een groot deel van de bedrijven eerder beperkt.

Drie bedrijven kunnen hun bedrijfsvoering zo goed als ongewijzigd verderzetten na verlies van de gronden binnen het project Grote Wal, Kleine Wal en Zwijn.

Voor de vier andere bedrijven is de impact aanzienlijk waardoor er gevolgen zijn voor de leefbaarheid van deze bedrijven. Eén bedrijf gebruikt gronden in drie verschillende Sigmaprojecten en zal in totaal iets meer dan de helft van zijn gronden verliezen. De gecumuleerde impact op bedrijfsniveau is hier vrij groot waardoor de leefbaarheid van dit bedrijf in het gedrang kan komen. Het betreft hier hetzelfde bedrijf dat reeds in de conclusie voor Vlassenbroek werd opgenomen.

Voor alle bedrijven is grond een belangrijke productiefactor. Onvrijwillige grondinname in een regio waar reeds een grote vraag is naar landbouwgrond, creëert steeds moeilijkheden binnen de bedrijfsvoering.

In het kader van het Sigmaplan werd door de Vlaamse overheid een flankerend beleid opgesteld. Het flankerend beleid kan het verlies aan landbouwareaal voor de landbouwsector niet compenseren. De doelstelling van het flankerend beleid is echter om voor de individuele bedrijven oplossingen te zoeken. Aan de landbouwers zal de mogelijkheid worden geboden om via een grondenbank het verlies aan grond elders te compenseren via ruilgrond. De uitwerking van het flankerend beleid blijft echter een complex gegeven. Een van de knelpunten is het vinden van voldoende ruilgrond.

Bij de zeven ondervraagde landbouwbedrijven zijn er vier blijvers die geïnteresseerd zijn in ruilgronden, ter compensatie van de gronden binnen de projectgebieden. Deze bedrijven hebben een gezamenlijke grondbehoefte van 5,6 ha. Het gaat hier allemaal op gepachte grond. Dit betekent dat de grondenbank vooral naar "pacht"-grond zal moeten zoeken.

Algemeen

Twee bedrijven zijn bereid om gronden te verkopen buiten de projectgebieden die als grondreserve voor de grondenbank voor het project Vlassenbroek kunnen dienen. Het gaat hierbij om 0,7 ha aan de rand van de Vlassenbroekse Polder, 6,6 ha in de gemeente Hamme en 20,7 ha in de gemeente Waasmunster. In totaal betekent dit een totale grondvoorraad van 28 ha buiten het projectgebied. Slechts één bedrijf is bereid om gronden te verkopen buiten de projectgebieden die als grondreserve voor de grondenbank voor het project Wal-Zwijn/Groot Schoor kunnen dienen. Het gaat hierbij om 1,6 ha in de gemeente Hamme en 20,7 ha in de gemeente Waasmunster. In totaal betekent dit een totale grondvoorraad van 22,3 ha buiten het projectgebied.

De grondvoorraad is op zich voldoende om de blijvers van ruilgrond te voorzien. Knelpunt hierbij is echter de ligging van de gronden. De blijvers hebben hun bedrijfszetel in Dendermonde en Hamme terwijl de grondvoorraad zich hoofdzakelijk situeert in Waasmunster wat toch een tamelijk grote afstand tot de bedrijfszetels inhoudt.

Ook de eigendomssituatie in het gebied zal de werking van de grondenbank bemoeilijken: slechts 12 % van de grondbehoefte voor het project Vlassenbroek is bij de blijvers in gebruik bij de eigenaar. De rest van de gronden wordt verpacht. In het projectgebied WalZwijn/Groot Schoor betreffen het zelfs allemaal gepachte gronden. Dit betekent dat een aantal blijvers die op vandaag pachter zijn, zich genoodzaakt zullen zien om een opleg te betalen om eigenaar te worden van de ruilgrond, in het geval de huidige eigenaar geen ruilgrond verkiest.

Algemeen kan gesteld worden dat de impact op landbouw t.g.v. het verlies aan gronden t.g.v. de in dit MER bestudeerde projecten matig negatief is. Voor 3 bedrijven zal er echter een sterk negatieve impact zijn t.g.v. cumulatieve effecten. ..."

Uit het aangehaalde blijkt dat de effecten van de geplande werken op de percelen en op landbouwactiviteiten van de bedrijven die in het gebied actief zijn, grondig werden onderzocht en dat de in het gebied actieve landbouwers bij dit onderzoek werden betrokken. Het landbouweffectenrapport komt tot het besluit dat voor een deel van de bedrijven de impact door het verlies van de gronden eerder beperkt tot matig negatief is en dat voor een aantal andere bedrijven de impact aanzienlijk is met mogelijk gevolgen voor de leefbaarheid van deze bedrijven.

Er dient derhalve te worden vastgesteld dat de verzoekende partij over de nodige gegevens beschikte met betrekking tot de concrete effecten van de geplande werken op haar percelen en op haar activiteiten als landbouwer. De verzoekende partij laat evenwel na om deze gegevens te bezorgen en beperkt zich integendeel tot het verschaffen van vage, onduidelijke en tegenstrijdige gegevens. Het is de Raad niet mogelijk om aan de hand van die gegevens na te gaan of de verzoekende partij als (actief) landbouwer behoort tot de landbouwers die volgens het Merrapport een "aanzienlijk" negatief effect zullen ondergaan in hun bedrijfsvoering, dan welk hun bedrijfsvoering zo goed als ongewijzigd zullen kunnen verder zetten.

4.

Nog daargelaten de vraag of het door de verzoekende partij aangevoerde nadeel voortvloeit uit de bestreden beslissing, dan wel uit een onteigening van de percelen zoals de verwerende partij stelt, is de conclusie van het voorgaande dat de verzoekende partij niet op voldoende concrete en precieze wijze aantoont dat ze een moeilijk te herstellen ernstig nadeel zal lijden.

Er is dan ook niet voldaan aan de in artikel 4.8.13 VCRO gestelde voorwaarde dat een bestreden vergunningsbeslissing slechts bij wijze van voorlopige voorziening kan geschorst worden ter voorkoming van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel. Deze vaststelling volstaat om de vordering af te wijzen.

B. Ernstige middelen

Aangezien in het vorige onderdeel wordt vastgesteld dat de verzoekende partij niet voldoende aantoont dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing haar een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen, is een onderzoek naar de ernst van de middelen niet aan de orde.

OM DEZE REDENEN BESLIST DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

- 1. De vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing wordt verworpen.
- 2. De zaak wordt voor de behandeling van de vordering tot vernietiging aangehouden voor de vierde kamer, voorgezeten door mevrouw Nathalie DE CLERCQ.
- 3. De uitspraak over de kosten wordt uitgesteld tot de beslissing over de vordering tot vernietiging.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare zitting op 2 juli 2013, door de Raad voor Vergunningsbetwistingen, vierde kamer, samengesteld uit:

Nathalie DE CLERCQ, voorzitter van de vierde kamer,

met bijstand van

Heidi HUANG, toegevoegd griffier.

De toegevoegd griffier, De voorzitter van de vierde kamer,

Heidi HUANG Nathalie DE CLERCQ